

Beslutningsforslag nr. B 179. Fremsat den 14. april 2004 af Villy Søvnald (SF), Anne Baastrup (SF) og Aage Frandsen (SF)

Forslag til folketingsbeslutning om bedre og billigere daginstitutioner m.v.

Folketinget pålægger regeringen inden udgangen af 2004 at fremsætte de nødvendige lovforslag og foretage de nødvendige økonomiske prioriteringer og administrative ændringer, som sikrer bedre og billigere dagtilbud for børn i form af

– en national vision for bedre daginstitutioner: mere omsorg for og støtte til det enkelte barns udvikling af sociale og almene færdigheder, bedre stimulation af barnets leg, fantasi, kreativitet og sproglige udvikling, bedre muligheder for at udvikle selvværd, selvstændighed og evner til at indgå i forpligtende fællesskaber samt bedre kvalitet i indsatsen over for børn med særlige behov,

- tid og penge til kvalitetsudvikling på den enkelte institution,
- mere tid til børnene,
- mere plads til at lege og udfolde sig inde og ude,
- sundere miljø for børn og pædagoger,
- sundere og gratis mad til børnene,
- nedsat forældrebetaling fra de nuværende maksimalt 33 pct. for alle dagtilbud til maksimalt 20 pct. af de budgetterede udgifter efter § 15, stk. 1, for de 0-2 årige, maksimalt 25 pct. for de 3-5 årige og maksimalt 30 pct. for de 6-10 årige,
- fuld pasningsgaranti for børn i alderen 0-10 år,
- hævet grænse for økonomisk friplads.

Bemærkninger til forslaget

Daginstitutionerne er ikke kun et sted, hvor forældre får passet deres børn, men samtidig dér, hvor børnene har det godt eller skidt, udvikler sig eller mistrives, opdrages og udvikler selvstændighed. Derfor er det vigtigt, at vuggestuer, børnehaver og SFO'er er trygge, udviklende og lærerige for alle børn, som deltager, og at det sker ud fra det enkelte barns særlige forudsætninger.

Vore børn er sammen med uddannelser de to vigtigste steder at investere, hvis det danske samfund skal skabe vækst og udvikling i fremtiden.

Der er brug for en økonomisk politik, der skaber et råderum til at udvikle vore børns og børnebørns velfærd. Det er ganske enkelt for kortsigtet at lægge op til skattelettelser, der skal betales ved, at kommuner og amter tvinges til at skære dybt i en række for borgerne centrale velfærdsydelser.

Derfor er der brug for, at Folketinget bakker op bag de mange danskere, der – uanset om de har børn i et dagtilbud eller ej – er imod det såkaldte skattestop, hvis det betyder, at kommunerne skærer ned på børneområdet. Der er behov for at gøre vore daginstitutioner bedre – ikke fordi de er dårlige, men fordi de både kan og bør blive langt bedre.

Forslagsstillerne mener, at Folketinget bør vedtage et politisk ambitionsniveau og en national kvalitetsvision for, hvordan dagtilbuddene til børn skal forbedre de kvalitetskrav, der opstilles i § 8 i lov om social service.

Forslagsstillerne har den vision, at dagtilbuddene bør være gode til:

- at fremme en alsidig personlighed hos det enkelte barn,
- at udvikle børnene til selvstændige, demokratisk tænkende og handlende mennesker,
- at udvikle børnenes personlige og sociale kompetencer, herunder sproglige og andre kommunikative færdigheder,
- at lade børnene tilegne sig viden om natur og kultur,
- at stimulere børnenes motoriske, praktiske og musiske kompetencer.

Børn skal lege, udforske, undersøge og eksperimentere. Barndommen har en værdi i sig selv og er ikke kun en forberedelse til voksenlivet. Derfor skal daginstitutionerne heller ikke være rene træningsleje til voksenlivet. For forslagsstillerne er gode daginstitutioner bl.a. kendetegnet ved, at pædagogerne opfatter børnene som aktive individer med viden, meninger, drømme og perspektiver for fremtiden. Forslagsstillerne ønsker daginstitutioner, hvor børnene bliver taget alvorligt, bliver lyttet til og får indflydelse, hvor børnene bliver udfordret af nærværende pædagoger, bliver respekteret og selv viser respekt for andre. Der skal lyttes til børnene, og børnene skal have mulighed for at have medbestemmelse og medansvar.

Den bedste udvikling og læring for børnene i vuggestuer og børnehaver foregår i uformelle sammenhænge, hvor børnenes interesser og egne initiativer er udgangspunktet. Ligesom unge og voksne lærer børn bedst, når de lærer af lyst. Omsorg, opdragelse og læring skal fungere som en helhed, hvor barnets lyst og nysgerrighed er med til at fremme en alsidig personlig udvikling hos barnet.

Forslagsstillerne ønsker visionsmål, som angiver *en ønsket kvalitetsudvikling for dagtilbuddene*, dvs. en linje for, hvilken kvalitet og retning pædagogerne skal stræbe efter i det daglige arbejde. Forslagsstillerne lægger dermed op til at give en politisk bestemt retning for de værdier, normer m.v., der skal præge dagtilbuddenes arbejde med kvalitetsudvikling. Forslagsstillerne vil have bedre *institutioner*, men ikke fastlægge nationale mål, der skal nås af *børnene*. Visionsmål handler om krav til og retning for kvaliteten af vore dagtilbud og ikke om opnåelsesmål, der lægger op til vurderinger af børnene allerede i 0-6-årsalderen.

Kommunerne bør i forlængelse heraf forpligtes til at afsætte særlige midler til forældre- og pædagoginitierede kvalitetsindsatser på den enkelte institution. Sådanne projekter skulle så være en del af institutionernes virksomhedsplaner. I dag er der typisk et stort engagement hos specielt pædagogerne, men ofte også i forældrebestyrelserne og i institutionernes virksom-

hedsplaner. Forslagsstillerne ønsker at give dette arbejde et yderligere incitament til kvalitetsudvikling.

Forslagsstillerne vil give pædagogerne mere tid til børnene. Børn fra belastede familier har særlig brug for en god pasning i børnehaver og skolefritidsordninger. De har brug for, at pædagogerne har tid til at lytte til dem, snakke med dem og i det hele taget være nærværende for dem. Derfor vil forslagsstillerne i særlig grad sikre, at pædagogerne har tid til og muligheder for at give børnene fra belastede familier en god pasning.

Institutioner med mange børn fra belastede familier skal have bedre normeringer. Pædagoger, der arbejder med udsatte børn, skal uddannes og efteruddannes bedre. Både bedre normeringer og bedre adgang til efteruddannelse dér, hvor man arbejder med udsatte børn, skal gøre pædagogerne bedre til at bygge bro og øge tværfagligheden mellem det normale system og det sociale system. Målet er, at færrest muligt skubbes helt over i det sociale system.

Forslagsstillerne vil give børn i dagtilbud mere plads til at lege og udfolde sig inde og ude. Mange børn har for lidt plads at udfolde sig på. Mange steder har kommunerne lavet daginstitutioner og SFO'er med små rum til mange børn og indeklemte legepladser osv. for at få plads til flere og flere børn. Alt for mange legepladser giver alt for dårlige rammer for børnenes leg og fysiske udfoldelse. Der findes eksempler på daginstitutioner, hvor legepladsen er så forsmømt og ringe, at myndighederne stort set må kræve samtlige legeredskaber fjernet af hensyn til børnenes sikkerhed, og hvor kommunen har afsat så få midler til legepladsrenovation og -forbedring, at børnene i halve og hele år må lege på nærmest tomme »ørkenlegepladser«, hvor alle legehuse og -tårne osv. er jævnet med jorden, fordi de var farlige og blev krævet nedrevet af tilsynet.

I de kommende år får vi færre børn i gruppen 0-6-årige. Det kan og bør udnyttes til at skabe bedre fysisk plads til børnene.

Forslagsstillerne foreslår klare minimumsstandarder for plads til børnene: 2 kvadratmeter pr. barn i børnehaver og 3 kvadratmeter pr. barn i vuggestuer. Forslagsstillerne foreslår endvidere, at lovgivningen omkring godkendelse af institutionsbyggerier strammes, så kommunerne ikke kan give sig selv dispensation for små rum og dårligt arbejdsmiljø i forbindelse med byggesager. En række skandalesager viser behovet. Der skal skabes bedre sikkerhed på legepladserne – samtidig med, at de skal være sjovere for børnene. Lov om elever og studerendes undervisningsmiljø, kapitel 4 om undervisningsmiljøvurdering, jf. lov nr.

166 af 14. marts 2001, bør også omfatte daginstitutioner og dagpasningstilbud. Tilsynet med legepladser flyttes fra kommunerne, som ejer legepladserne, til en uafhængig myndighed, f.eks. Arbejdstilsynet (der tilføres det nødvendige personale), og der varsles en tilsynsrunde om 1-2 år.

Forslagsstillerne foreslår at afsætte penge til støjdæmpende foranstaltninger i institutioner, så alle kan leve op til de krav, som Statens Byggeforskningsinstitut anbefaler, og som mindst opfylder kravene i bygningsreglementets krav for nybygninger fra 1995.

Forslagsstillerne foreslår et sundt, gratis måltid mad til alle børn i daginstitutioner og folkeskoler. Der skal samtidig skabes bedre rammer for måltiderne, f.eks. hvad angår tid og indretning af lokaler. Det har vist sig, at børn spiser 90 pct. mere frugt, når den er skåret ud i børnevenlige bidder. Endvidere foreslås det, at kommunerne vedtager en slikpolitik for fritids- og ungdomsklubber, herunder retningslinjer for salg.

Forslagsstillerne har allerede tidligere gjort opmærksom på fordele ved gratis mad i daginstitutioner og skoler ved fremsættelsen af beslutningsforslag nr. B 141 den 9. marts 2004.

Forslagsstillerne foreslår, at daginstitutionerne gøres billigere for forældrene gennem en øget skattefinansiering. Konkret foreslås en nedsat forældrebetaling fra de nuværende maksimalt 33 pct. for alle dagtilbud til maksimum 20 pct. af de budgetterede udgifter efter § 15, stk. 1, for 0-2 årige, maksimalt 25 pct. for de 3-5 årige og maksimalt 30 pct. for de 6-10 årige. Det vil typisk nedsætte forældrebetalingen til dagpleje med ca. 10.000 kr. pr. år, betalingen for en vuggestueplads med ca. 12.000 kr. pr. år og betalingen for en børnehaveplads med godt 4.000 kr. pr. år.

Forslagsstillerne har allerede ved fremsættelsen af B 119 den 5. februar 2004 gjort opmærksom på Socialistisk Folkepartis holdning til, at forældrebetalingen bør nedsættes.

Det foreslås, at der etableres en pasningsgaranti for børn i alderen 0-10 år i alle kommuner. Endelig foreslås det at hæve grænsen for økonomisk friplads.

Økonomiske konsekvenser

Billigere daginstitutioner vil koste ca. 1 mia. kr. for sænket forældrebetaling, og der tænkes at skulle afsættes 50-100 mio. kr. til at hæve grænsen for økonomisk friplads (og dermed ændre på reguleringen af delvis friplads over skalaen).

Den fulde pasningsgaranti er ikke økonomisk krævende, men ikke beregnet p.t.

Omkostningerne til billigere daginstitutioner og fuld pasningsgaranti indføres over en årrække på ca. 4

år (en regeringsperiode), dog således at fuld pasningsgaranti opnås hurtigt.

Til bedre daginstitutioner afsættes 3,2 mia. kr. indfaset over perioden 2005-2010. Heraf ca. 1,5 mia. kr.

til gratis mad. Til investeringerne i bedre pladsforhold, bedre legepladser, mindre støj m.v. tænkes afsat 500 mio. kr., der aftrappes til 250 mio. kr. over 3 år og fastholdes frem til 2010, jf. SF's 2010-plan.

Skriftlig fremsættelse

Villy Søvnal (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om bedre og billigere daginstitutioner m.v.

(Beslutningsforslag nr. B 179).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.